

Nr 693

Av fru Hamrin-Thorell m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 4, angående reformerad lärarutbildning.

(Lika lydande med motion nr 866 i Andra kammaren)

I Kungl. Maj:ts prop. nr 4 1967 deklarerar departementschefen anslutning till den helhetssyn på läraruppgiften som uttalats av 1960 års lärarutbildningssakkunniga. Därvid trycker departementschefen särskilt hårt på förutsättningarna för samverkan genom alla skolstadier och lärarkategorier samt framhåller att en skarp uppdelning av lärarkåren bör motverkas. »I stället måste goda förutsättningar skapas för en samverkan i det praktiska lärarbetet, bl. a. genom att lärarnas insatser inte binds alltför hårt till ett enda stadium.»

Som en konsekvens av strävandena att skapa en helhet av lärarnas verksamhet har lärarutbildningssakkunniga föreslagit (SOU 1965: 29 sid. 395) att »nuvarande hinder i skolstadga och övriga bestämmelser mot en kombination i ämneslärartjänst i grundskola, fackskola och gymnasium av övningsämne med läroämne undanröjes». Enligt LUS skulle en praktisk lösning — övergångsvis — kunna vara att vissa fasta kombinationer angavs i stadga medan övriga kombinationer fastställdes från fall till fall av länskolnämnder och skolöverstyrelse. Det senare arrangemanget motiverades med att vissa svårigheter föreligger att på grundval av nuvarande utbildningsförhållanden för övningslärare ge en fullständig precisering av möjliga och lämpliga ämneskombinationer.

I förevarande proposition har emellertid departementschefen icke tagit upp någon av de kombinationer som av LUS föreslagits att bli fasta ämneskombinationer. Ej heller har givits förord åt förslaget att *i princip undanröja alla nuvarande formella hinder* att i ämneslärartjänst i grundskola, fackskola och gymnasium kombinera övningsämne med läroämne. I avvaktan på en genomgripande utredning av övningslärarutbildningen förordar departementschefen att kombinationsmöjligheter skall medgivas endast vad gäller grundskolans högstadium och gymnasiet; i det senare fallet dessutom endast för vissa angivna ämnen (musik, teckning och gymnastik).

Några skäl för denna begränsning, som uppenbart strider mot departementschefens ovan refererade uttalande mot skarp uppdelning av lärarkåren, ges inte. Enligt motionärernas uppfattning kan heller inte anföras

några sakligt bärande skäl för inskränkningen som gäller en av centralprinciperna i lärarutbildningssakkunnigas förslag. Då begränsningen dessutom strider mot en modern helhetssyn på skolans verksamhet som självklart bör utesluta ämnesdiskriminerande inskränkningar är det angeläget att riksdagen på denna punkt beslutar i enlighet med LUS förslag, nämligen att alla formella hinder att i en tjänst förena ämnen som nu benämnes övningsämnen, läroämnen etc. undanröjes.

För att tillgodose speciellt fackskolans behov av lärare med kompetens att undervisa i de nya ämnena konsumentkunskap och familjekunskap (SOU 1963: 50, Fackskoleutredningens betänkande) föreslog 1960 års lärarutbildningssakkunniga inrättande av en ettårig akademisk kurs, avsedd främst för vidareutbildning av hushållslärare, textillärare och barnavårds-lärare.

Departementschefen motsätter sig emellertid att någon sådan kurs tillskapas samt att genomgång av sådan kurs uppställs som behörighetskrav för tjänst i ämnen och motiverar detta med att ytterligare erfarenheter av undervisning i dessa ämnen bör avvaktas.

Enligt motionärernas uppfattning måste det anses vara i hög grad otillfredsställande att fackskolans behov av kompetenta lärare icke beaktas vid detta tillfälle. Här berörda ämnen utgör viktiga inslag i den undervisning som ger främst den sociala fackskolans utbildning fackinriktad prägel. Inrättande av den föreslagna vidareutbildningen för angivna övningslärare i familjekunskap och konsumentkunskap kan också innefattas i vad departementschefen principiellt anför beträffande de starka skäl som föreligger att bereda alla lärare möjligheter att avancera.

Enligt motionärernas mening bör departementschefens förslag, att ge skolöverstyrelsen i uppgift att överarbeta vidareutbildningens innehåll och organisation samt i samarbete med universitetskanslersämbetet avge förslag i ärendet, vidgas att omfatta även en akademisk kurs för bl. a. hushållslärare, textillärare och barnavårds-lärare i ämnet familje- och konsumentkunskap. Vidare bör prövas när genomgången kurs av angivet slag kan uppställas som formellt behörighetskrav för tjänst med undervisning i dessa ämnen.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av förevarande proposition måtte besluta

dels att undanröja alla formella hinder mot kombination i ämneslärartjänst i grundskola, fackskola och gymnasium av s. k. övningsämne med s. k. läroämne,

dels att inrätta en 1-årig akademisk kurs för utbildning av lärare i familje- och konsumentkunskap i enlighet med LUS' förslag,

dels ock att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att den

planerade överarbetningen av frågan om vidareutbildningens innehåll och organisation måtte innefatta även en 1-årig akademisk kurs i ämnet familje- och konsumentkunskap, samt

att behörighetsfrågan vad gäller tjänst med undervisning i ämnet familje- och konsumentkunskap upptages till prövning.

Stockholm den 9 februari 1967

Ruth Hamrin-Thorell (fp) Elvy Olsson (cp) Rolf Wirtén (fp)
